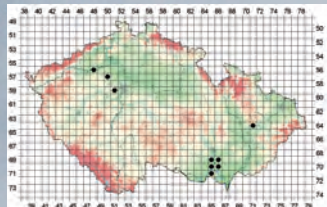

Experimentální projekt aneb jak na to?

1. Bylo založeno 10 experimentálních ploch podél vybraných dálnic a silnic I. třídy (viz tabulka). Každá plocha má rozlohu cca 1 000 m² a leží v bezprostřední blízkosti komunikace. Z automobilu je tak dobře patrná. Na těchto plochách proběhl výsev rostlin a je zde monitorován hmyz.

Lokalita, označení komunikace
Louny I/7
Slaný I/7
Loděnice D5
Rudná u Prahy D5
Sobotovice D52
Pasohlávky I/52
Perná I/52
Hustopeče D2
Blučina D2
Dolní Újezd D35

Rozmístění experimentálních ploch v ČR

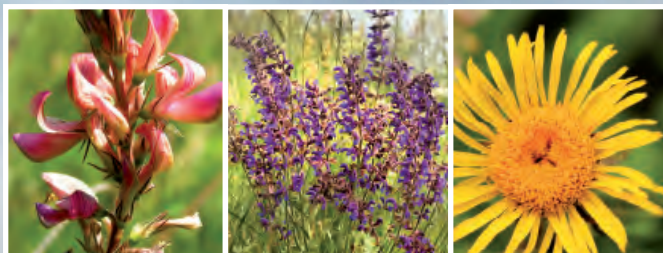
Experimentální plocha na D5 poblíž Loděnice u Berouna

Poloparazitická rostlina kokrhel luštěinec

2. Na polovině každé experimentální plochy byl proveden výsev byliny rodu kokrhel. Kokrhel patří mezi domácí druhy, který umí potlačit trávy, a tak podpořit kvetoucí byliny. Květy rostlin poskytnou potravu nejen pestrobarevným motýlům, ale také celé řadě užitečného hmyzu, např. včelám a čmelákům.

3. Pro podporu bezobratlých na silničních tělesech je stěžejní přítomnost kvetoucích rostlin. Květy poskytují nektar opylovačům a listy potravu pro jejich vývojová stadia. Mezi oblíbené rostliny opylovačů patří: chrpa, vičenec, šalvěj, mateřídouška, oman a mnoho dalších.

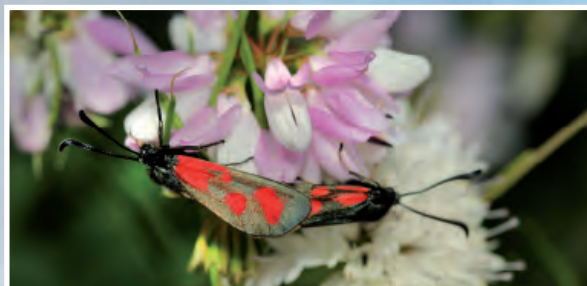

Vičenec ligrus

Šalvěj luční

Oman vrbolistý

4. Svahy silnic s pestrou paletou kvetoucích bylin budou podporovat ustupující druhy bezobratlých. Mnoho druhů hmyzu v okolí silnic může najít svůj nový domov nebo jenom krátkou zastávku při hledání větších vhodných území.

Vřetenuška kozincová

Testování nové technologie ozelenění svahů dálnic bylo podpořeno projektem Technologické agentury ČR (TH01030300), jehož řešiteli jsou: Univerzita Palackého v Olomouci, Mendelova univerzita v Brně, HBH projekt spol. s r.o. a DLF Seeds, s.r.o.

Autoři textu a fotografií: J. Niedobová, T. Kuras, V. Hula, J. Mládek a T. Šíkula. Autoři děkují M. Warrenovi za poskytnutí fotografie. Bližší informace o projektu naleznete na www.motylidálnice.cz

Univerzita Palackého
v Olomouci

Dálnice, šance pro přírodu?

T A
Č R

Technologická
agentura
České republiky

Co jste možná nevěděli o našich silnicích?

- Délka silniční sítě v České republice činí přibližně 56 000 km. To je vzdálenost, která by na rovníku obepnula Zemi zhruba 1,5krát. Česká republika se tak řadí k zemím s nejhustší dopravní sítí v Evropě.
- Dálnic u nás máme vystavěných 1 232 km. Výhledově se předpokládá jejich prodloužení na dvojnásobek.
- Z biologického hlediska sice dálnice omezují migraci velkých živočichů, ale jejich široké okraje mohou být velice cenné pro hmyz, zejména opylovače. Celková plocha okrajů dálnic je v celostátním měřítku asi 60 km². Je tak srovnatelná s rozlohami velkoplošných chráněných území jako jsou například Moravský kras nebo Litovelské Pomoraví.
- Potenciálu dálničních svahů využívá celá řada vyspělých zemí, např. Velká Británie či Rakousko.

Svah dálnice A5 v Rakousku

Proč podporovat hmyz v krajině?

Modrásek jehlicový

- V České republice žije 35 000 druhů rostlin a živočichů. Většinu představují bezobratlí, zejména pak hmyz (30 000 druhů).
- Za poslední století z české krajiny nadobro vymizelo 2–3 tisíce druhů hmyzu. To je asi tolik, kolik je všech našich druhů vyšších rostlin.
- Nejde ale jen o to, že druhy vymírají. Horší je, že se i nedávno běžní motýli, brouci nebo včely stávají vzácnými. Za posledních 30 let poklesla početnost většiny bezobratlých v krajině o 30–40 %.
- Přitom právě hmyz plní mnoho důležitých človenku prospěšných funkcí. Mezi ty hlavní patří funkce rozkladačů, biologické kontroly škůdců a opylovačů rostlin. Navíc hmyz představuje potravní základnu pro ptáky a drobné savce.

Svahy kolem cest dnes a jak by mohly vypadat zítra

Představa, že by dálnice a silnice mohly pomoci s ochranou přírody a úbytkem druhového bohatství v krajině, může vypadat paradoxně. Utopie to ale zdaleka být nemusí.

Dnes je většina svahů v okolí komunikací oseta druhově chudými směsmi trav. Takové porosty neposkytují žádnou potravu ani vhodné prostředí pro motýly, včely a ostatní hmyz. Svahy oseté kulturními trávami navíc produkují značné množství biomasy. Jejich údržba je proto nutná alespoň 2krát ročně, a tedy finančně nákladná.

Technicky upravený a ozeleněný svah v okolí většiny našich komunikací. Svah pouze s trávami druhovou pestrost v krajině nepodporuje.

Technické ozelenění svahů kolem cest můžeme udělat i jinak. Druhově chudé travnaté porosty lze přeměnit na porosty se zastoupením kvetoucích bylin. Takové svahy poskytnou potravu i prostředí řadě druhů hmyzu, který tak můžeme nejen zachránit před vymřením, ale zlepšíme i ekologické funkce krajiny. Navíc, náklady na údržbu takových porostů budou nižší.

Svahy okolí cest s kvetoucími bylinami ve Velké Británii vytváří prostředí pro řadu vzácných druhů motýlů, brouků i divokých včel. Navíc je pestřejší a esteticky hodnotnější.

